

bojo zorile, če si tudi nekatere za poskušnjo izberemo. — Kar pa se tiče kmetijskega orodja, se angleško in francosko orodje zlo odlikuje memo avstrijskega.

Zdraviteljske pisma od kolere.

2. pismo.

V 1. pismu smo govorili od kolere iz svojih lastnih skušinj na Dunaji in v Krajnu, in dostavili smo dobre svete, ki jih slavni dunajski profesor zdravilstva dr. Opolzer priporoča. Danes bomo povedali, kaj ravno tako imenitni profesor dr. Pfeufer v Monakovem svetuje zoper kolero, o kateri je knjižico spisal, ki tako lepo po domače razlaga vse, česar je ljudem vediti potreba, da jo kupujejo povsod z velikim poželenjem.

Tudi dr. Pfeufer razlaga naj poprej, kako naj se živi ob koleri. To se popolnoma vjema s tem, kar smo že v 1. pismu povedali; ne bomo tedaj ponavljali še enkrat. Potem govori od driske, ki pogostoma ob koleri napada ljudi, brez da bi za kolero zboleli.

„Če človeka — pravi — takrat, kadar kolerajke razsaja, driska napada, naj se nikar ne boji, da že kolero ima; v Monakovem (München) je v letu 1836 ob koleri 12.000 za drisko bolnih bilo, katerih se pa vendar kolera ni lotila. Treba je pa, da se ne zanemarija nobena driska ob času kolere. Po mojih mislih je ta driska velika sreča za ljudi, da jih opominja, naj se varujejo huje boleznij; gotovo je ona že tisuč in tisuč ljudem življenje otela. Če človeka ob času kolere driska napade, naj gré berž v posteljo, in če tudi poželi jedi, naj ne je nič merzlega in nič terdega; naj bolje je prav mehko kuhan, redek rajž ali ješprenj, ali še bolje le rajževa ali ješprenjeva juha (župa), tudi prežgana redka juha je dobra. Za pijačo je dobra prav gorka kamiljčna, melisna ali metna voda (čaj ali têt), in če se človek potiti začne, naj nikar ne zatara potú, ampak naj bo lahko odet, da se po malem potí. (Presilna soparica v izbi, skupoma težka odeja, da človek komaj diha, pa je bolj škodljiva kot koristna).

Po zdravnika naj pošlje, kterege pa naj bolnik brez strahú pričakuje, če tudi berž ne pride, ker se mu ni ničesa bati, ako je storil, kar sem ravno svetoval.

Na deželi, kjer ni lahko zdravnika kmalo dobiti, je pametno, če se človek preskerbí z dvojnimi zdravilom, namreč s štupo bljevnega korena, ki se ipekakuanha (Brechwurzel) imenuje, in pa s Hofmanovim cvetom (Hoffmann'sche Tropfen). Al vediti je treba, kdaj se sme to ali uno jemati.

Kdaj se sme ipekakuanha rabiti? Ipekakuanha je korenina, ktera naredí, da človek bljuje (kozlá) in si želodec izprazne. Očitno je tedaj, da je to zdravilo le takrat dobro in koristno, če je človek v jedi ali pijači se kaj pregrešil in želodec pokvaril, da ga teží ali če se mu za tega voljo tudi včasih riga. To je znamenje, da naj se izprazne. Tudi jeza in togota včasih pokvarja želodec, ako se — kakor navadno pravijo — žole izlije v želodec; tudi zdaj ga je treba izprazniti. — To pa stori ipekakuanha. Ipekakuanha ima apotekar v štupo zmleto, in take štipice naj se na enkrat vzame 10 granov na žljici vode; če čez četertinko ure človek ne verže ničesa iz sebe, naj vzame še eno tako štipico; in če bi še zmiraj ne vzdignil želodec, naj čez četert ure vzame tretjikrat jo. Prav je tedaj, ako so ljudje deleč od zdravnika, da se oskerbijo s kakimi 4 takošnimi štipicami, vsako po 10 granov. Da pa človek lože iz sebe izmeče, naj pije po vzeti štipici tople kamiljčne vode ali tople navadne vode (kropa), če kamilje nima. — Po bljuvanji naj pričakuje potú.

Kdaj se pa sme Hofmanov cvet jemati? Če driska izvira od tega, da se je človek prehladil, naj se sgreje s pijačo gori imenovane kamiljčne ali melisne vode,

— naj dá reno, kamen ali cegel v žerjavici sogreti, v cunjo zaviti in s tem naj si greje trebuh, noge itd. Ako na vse to ne jenja driska, naj — dokler zdravnik na pomoč ne pride — vzame Hofmanovega cveta, vsako uro po 15 kapljic na cukru ali s kamiljčno vodo. — Kdor pa Hofmanove kapljice jemlje, mora biti prepričan, da le iz prehlajenja izvira driska, zakaj če bi te kapljice jemal, kadar si je po jedi, pijači ali togoti želodec pokvaril, bi si večkrat škodoval kakor koristil; to bi bilo ravnanje ravno narobe.

Sploh pa moramo resno opominjati, da zdravila v rokah družij ljudi, kakor zdravnikov, so nevarne, ker se v zdravilstvu neveden človek lahko zmoti o spoznanji bolestine nature in potem tudi lahko seže po napčnem zdravilu. To velja tudi od Hofmanovih kapljic; če je namreč driska združena s stanovitnimi, neprenehajočimi bolečinami v trebuhu, je to znamenje vnetih čev, — za take bi pa bile Hofmanove kapljice olje v ogenj! Le če človeka z drisko vred včasih po trebuhu popade ali pokolje, potem pa začasno spet bolečine (kerč) minejo, takrat se smejo Hofmanove kapljice jemati kakor smo gori rekli.

Nevarno je tedaj jemati tudi sto družij zdravil, kaffrova itd., ktere ljudje svetujejo; gotovo je, da natora sama lože premaga bolezen, če se človek le sicer tako obnaša, kakor smo svetovali, kakor če ji z napčnimi mazarijami overa zdravilno moč.

Nikoli pa v driski in koleri ne škoduje in vselej je dobro, če čez trebuh položimo bolniku ženofov močnik. Ta močnik (Senfteig) se lahko napravi, če se za kaka 2 krajcarja ženofove moke v apoteki kupi, v skledico dene in gorke vode čez vlije, da se naredí gost močnik, ki se zavije v velik pert ali veliko ruto, in s tisto stranjo na nagi trebuh položi, skozi ktero ženofov močnik solzi. Ta ženofov okladek naj leži na trebuhu tako dolgo, da prav hudo skli; če je tudi pol ure ali celo uro, prav je“.

Ozir po svetu.

Ura, ki miši lovi.

Francoz Le Huc, ki je dolgo po Kitajskem (Kini) potoval, popisuje v svojem potopisu, kako prosto ljudstvo v teh deželah na uro gleda. „Enega dné, ko smo ravno hotli neko h kristjanstvu spreobrnjeno občino (sosesko) obiskati, srečamo medpotoma mladega fanta; ki je vola pasel. Vprašamo ga memogredé: je li že dvanajst? Fantič pogleda proti nebu, pa oblaki zakrivajo sonce, da nam ne more nič povedati. „Nebo je oblačno, pa čakajte enmalo“. Na to steče v bližnjo bajto in prinese mačko v naročji. „Glejte sami“ — pravi — „da še ni dvanajst“. V tem nam velí mačkino oko pogledati, vzdignivši ji trepavnico gori. Mi eden družega gledamo, kaj ima to pomeniti, in se začnemo smejeti, misleči, da ima nas mali pastirček za norca.

Pervo, ko pridemo s svojimi prijatli skupaj, je bilo, da vprašamo, kaj da imajo Kitajci z mačkinimi očmi? — Oni se začudijo, da tega ne vemo, in kmalo nam iz cele soseske pritirajo mačk na čede, da se prepričamo, da ima vsaka mačka v očéh uro, ki vselej prav kaže. Punčica (jedro) v mačkinih očesih do dvanajste ure obpoldne čedalje ožja in ožja prihaja, obpoldne je punčična špranjica, ki gre v očesu navpik od zgorej doli, komaj še za las široka. Popoldne se punčica začne sopet širiti in se širi čedalje bolj noter do polnoči, dokler ne postane okrogla kakor kugla. Povedali so nam, da vsak otrok pri njih vé hitro in natanko iz mačkinih očí povedati: koliko je ura. In mi sami smo se res kmalo prepričali, da mačkine ure res prav kažejo.

Naši bravci pa, ki se smejujejo ti novici kakor smo se smejali mi, ko nam je pastirček pervikrat to pripovedal, se ne bojo smejali več, ako jim povemo, da skozi punčico v očesih grejo sončni žarki do notrajne vidne čutnice, in da se punčica — česar se vsak sam lahko prepriča — bolj